

Sygnatura akt VIII Ga 373/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 grudnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Piotr Sałamaj

Sędziowie: SO Natalia Pawłowska-Grzelczak

SR del. Jarosław Łazarski (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Witkowska

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2016 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa G. G.

przeciwko (...) spółce akcyjnej

w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum

w S. z dnia 3 czerwca 2016 roku, sygnatura akt X GC 1151/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSR del. J. Ł. SSO P. S. SSO N. G.

Sygn. akt. VIII Ga 373/16

UZASADNIENIE

W dniu 19 czerwca 2015 roku powód G. G. wniósł do Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie pozew przeciwko (...) spółce akcyjnej w W. o zapłatę kwoty 1.000 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwot 700 zł od dnia 2 maja 2014 roku i 300 zł od dnia 10 kwietnia 2014 roku. Na rozprawie w dniu 29 stycznia 2016 r. powód precyzując żądanie wyjaśnił, że kwota 700 zł stanowi odszkodowanie z tytułu najmu pojazdu zastępczego, a 300 zł to odszkodowanie za szkodę w pojeździe. Uzasadniając żądanie powód wskazał, że w dniu 8 marca 2014 roku doszło do kolizji w wyniku której uszkodzeniu uległ pojazd marki F., stanowiący własność S. K.. Sprawca kolizji posiadał ubezpieczenie OC u pozwanej. Szkodę w pojeździe poszkodowanego zakwalifikowana została jako całkowita i przyznane z tego tytułu odszkodowanie, stanowiące różnicę pomiędzy wartością pojazdu sprzed szkody (9.700 zł), a wartością pozostałości (2.622 zł) - ustaloną w oparciu o informacje zawarte na portalach aukcyjnych - zamknęło się kwotą 7.078

zł. Pozwana w wyniku zastosowania ujemnej korekty związanej z pochodzeniem pojazdu zaniżyła wartość pojazdu sprzed zdarzenia, a w konsekwencji wartość należnego odszkodowania. Pomimo złożonego odwołania pozwana nie znalazła podstaw do zmiany stanowiska. Powód nadto wskazał, że poszkodowany w okresie od dnia 10 marca do 1 kwietnia 2014 roku korzystał z wynajętego u powoda pojazdu zastępczego. Stawka najmu została ustalona na kwotę 200 zł netto za dobę, zaś koszt podstawienia i odbioru pojazdu wyniósł łącznie 295,20 zł brutto. Łączny koszt najmu pojazdu zastępczego wyniósł 5.461,20 zł brutto, podczas gdy pozwana za uzasadniony uznała jedynie koszt holowania pojazdu w wysokości 250 zł oraz kwotę 2.398,50 zł tytułem zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego, dokonując uprzednio weryfikacji dobowej stawki najmu do kwoty 130 zł i uznając za uzasadnione jedynie 15 dni najmu. Pomimo złożonego odwołania pozwana nie znalazła podstaw do zmiany stanowiska. Uzasadniając legitymację czynną, powód powołał się na zawartą z poszkodowanym umowę cesji wierzytelności. Odnosząc się do wysokości dochodzonej kwoty wskazał, że z uwagi na brak wiedzy specjalistycznej, co do rzeczywistego jej rozmiaru, dochodzi jedynie części roszczenia, zastrzegając możliwość rozszerzenia powództwa.

Postanowieniem z dnia 2 lipca 2015 roku Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu Szczecin-Centrum w Szczecinie.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania. Uzasadniając swoje stanowisko przyznała, że ponosi odpowiedzialność za sprawcę zdarzenia powodującego szkodę, jednakże dotychczas wypłacone odszkodowanie - w ocenie pozwanej rekompensuje poniesioną przez poszkodowanego szkodę. Wartość pojazdu ustalona w toku postępowania likwidacyjnego jest prawidłowa. W odniesieniu do przyjętej stawki najmu wyjaśniła, że jest to stawka rynkowa najmu pojazdu odpowiadającego klasie pojazdu uszkodzonego.

W piśmie z dnia 25 marca 2016 r. powód rozszerzył powództwo, domagając się zapłaty kwoty 4.884,70 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty 700 zł od dnia 2 maja 2014 r., od kwoty 300 zł od dnia 10 kwietnia 2014 r. i od kwoty 3.884,70 zł od dnia otrzymania przez pozwaną opinii biegłego. Na powyższą kwotę składa się 1 822,00 zł z tytułu odszkodowania za wystąpienie szkody całkowitej oraz 3.062,70 zł obejmująca koszt najmu auta zastępczego.

Wyrokiem z dnia 3 czerwca 2016 roku Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie X Wydział Gospodarczy zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1 810,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 2 maja 2014 roku, oddalając powództwo w pozostałym zakresie i rozdzielając stosunkowo koszty procesu, uznając powoda za wygrywającego sprawę w 37%, a pozwaną za wygrywającą sprawę w 63 % i pozostawiając szczegółowe wyliczenie tych kosztów referendarzowi. W pkt IV wyroku Sąd nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa Sadu Rejonowego Szczecin – Centrum w S. 63% nieuiszczonych kosztów sądowych wynikających z rozszerzenia powództwa oraz związanych ze zwrotem stawiennictwa świadka, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu. W pkt V wyroku Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sadu Rejonowego Szczecin – Centrum w S. 37 % nieuiszczonych kosztów sądowych wynikających z rozszerzenia powództwa oraz związanych ze zwrotem stawiennictwa świadka, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Wyrok Sądu Rejonowego zapadł na gruncie następujących ustaleń faktycznych:

W dniu 8 marca 2014 roku doszło do kolizji drogowej, w wyniku której uszkodzony został pojazd marki F. (...) o nr rejestracyjnym (...), należący do poszkodowanego S. K.. Poszkodowany utracił także przewożone w uszkodzonym pojeździe mienie w postaci 200 sztuk jaj o wartości 160 zł i 8 słoików miodu o wartości 224 zł oraz poniósł dodatkowy koszt odholowania uszkodzonego pojazdu w wysokości 250 zł.

Sprawca kolizji legitymował się umową ubezpieczenia OC zawartą z pozwaną (...) spółką akcyjną w W.. Szkodą została zarejestrowana pod numerem (...). Pozwana w toku postępowania likwidacyjnego, wobec nieuzasadnionej ekonomicznie naprawy pojazdu, zakwalifikowała szkodę w pojeździe poszkodowanego, jako szkodę całkowitą. Wartość rynkowa pojazdu sprzed zdarzenia została ustalona na kwotę 9.700 zł brutto, zaś wartość pozostałości ustalona została na kwotę 2.622 zł brutto, w oparciu o najwyższą spośród złożonych ofert kupna wraku pojazdu. Pozwana ustalając wartość pojazdu sprzed zdarzenia, dokonała ujemnej korekty w wysokości 826 zł. W dniu 10 marca 2014 roku poszkodowany zawarł z powodem G. G. umowę najmu pojazdu zastępczego, ustalając dobową stawkę za

najem na kwotę 200 zł. Tego samego dnia poszkodowany zawarł z powodem umowę cesji wierzytelności (prawa do odszkodowania) przysługującej mu z tytułu OC sprawcy w związku ze szkodą komunikacyjną zarejestrowaną pod nr PL (...), celem zaspokojenia wierzytelności cesjonariusza z wynajmu pojazdu zastępczego. Decyzją z dnia 24 marca 2014 roku pozwana przyznała poszkodowanemu odszkodowanie w wysokości 7.078 zł, stanowiące różnicę pomiędzy wartością pojazdu przed i po zdarzeniu oraz kwotę 250 zł tytułem kosztów holowania uszkodzonego pojazdu.

Poszkodowany korzystał z pojazdu zastępczego do dnia 1 kwietnia 2014 roku, tj. przez 21 dni. Tego samego dnia powód wystawił poszkodowanemu fakturę VAT nr (...) na kwotę 5.461,20 zł, która oprócz najmu pojazdu zastępczego w wysokości 4.200 zł netto (5.166 zł brutto) obejmowała także koszt usługi w postaci podstawienia i odbioru pojazdu w kwocie 120 zł netto (147,60 zł brutto) każda. Pismem z dnia 1 kwietnia poszkodowany wezwał pozwaną do zapłaty należności z tytułu poniesionych kosztów najmu pojazdu zastępczego.

Poszkodowany, reprezentowany na podstawie umowy o dochodzenie roszczeń przez (...) sp. z o.o. w S., w celu weryfikacji ustalonej przez pozwaną kwoty odszkodowania mailem z dnia 1 kwietnia 2014 roku zwrócił się o udostępnienie dokumentacji znajdującej się w aktach szkody, a następnie złożył odwołanie od decyzji ubezpieczyciela, zarzucając pozwanej nieprawidłowe ustalenie wartości pojazdu sprzed zdarzenia.

Decyzją z dnia 9 kwietnia 2014 roku pozwana przyznała poszkodowanemu kwotę 2.398,50 zł tytułem zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego oraz kwotę 384 zł tytułem odszkodowania za utracone na skutek kolizji mienie. Poszkodowany złożył odwołanie od przedmiotowej decyzji i wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 3.062,70 zł tytułem zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego oraz tego samego dnia wystosował do pozwanej skargę, domagając się ustalenia prawidłowej wartości pojazdu przed zdarzeniem.

W odpowiedzi na złożone odwołanie pozwana podtrzymała swoją decyzję.

W dniu 21 maja 2014 roku poszkodowany sprzedał pozostałość uszkodzonego w wyniku zdarzenia z dnia 8 marca 2014 roku pojazdu za kwotę 2.900 zł.

Stawki najmu pojazdu C. (...) i podobnych w opcji bez limitu kilometrów kształtują się na poziomie 250 -399 zł netto za dobę, a ich wysokość jest uzależniona od długości najmu.

Wartość rynkowa brutto samochodu F. (...) o nr rej. (...) bezpośrednio przed zaistniałym zdarzeniem (przed szkodą), tj. na dzień 8 marca 2014 wynosiła 11.800 zł. Koszt naprawy brutto uszkodzonego samochodu F. (...) o nr rej. (...) wynosił brutto 24.598,99 zł. Wysokość należnego odszkodowania winna zamknąć się kwotą 8.900 zł (11.800 zł - 2.900 zł). Czas najmu pojazdu zastępczego w ilości 21 dni i stawka 200 zł odzwierciedla stawki obowiązujące na rynku lokalnym obejmującym miasto S. oraz gminę G.. Samochód C. (...) należy do tej samej klasy co pojazd uszkodzony.

W przedstawionym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za częściowo zasadne wskazując jako podstawę roszczenia przepis art. 822 § 1 k.c. .

W ocenie Sądu Rejonowego nie była kwestionowana odpowiedzialność pozwanej z uwagi na udzielenie przez nią ochrony ubezpieczeniowej sprawcy szkody komunikacyjnej. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że skuteczne dochodzenia roszczeń wymaga wykazania legitymacji czynnej materialnej. Zdaniem Sądu I instancji, umowa cesji na którą powoływał się powód, zawarta przez powoda z poszkodowanym, nie przeniosła na powoda wierzytelności z tytułu uszkodzenia pojazdu (wystąpienia szkody całkowitej), a wyłącznie doprowadziła do przeniesienia na niego wierzytelności z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego. Z treści tego dokumentu wynika, że poszkodowany przelewa na rzecz powoda swoją wierzytelność – prawo do zwrotu kosztów najmu w (...) G. G. auta zastępczego – przysługującą poszkodowanemu w związku ze szkodą komunikacyjną pojazdu F. o nr rej. (...) 55, powstałą w dniu 8 marca 2014 r. i spowodowaną przez ubezpieczonego w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) S.A. , nadto postanowiono, że wraz z wierzytelnością przeszły na powoda wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o odsetki. W ocenie sądu nie można uznać, że cesja obejmuje wierzytelność z tytułu uszkodzenia pojazdu (wystąpienia w nim szkody całkowitej), a skoro powód nie wykazał, że nabył od poszkodowanego

wierzytelność z tytułu wystąpienia w jego pojeździe szkody całkowitej, to należało uznać, że nie posiada on legitymacji do skutecznego dochodzenia roszczeń dotyczących tak zidentyfikowanej szkody. Okoliczność ta stanowiła samoistną podstawę do oddalenia powództwa o zasądzenie odszkodowania z tytułu wystąpienia szkody w pojeździe. Na gruncie wykładni językowej, koszt najmu obejmuje czynsz najmu, a tym samym umowa przelewu wierzytelności uprawniająca powoda do wystąpienia ze skutecznym żądaniem zapłaty obejmuje wyłącznie należność stanowiącą umówiony czynsz.

Odnosząc się do żądania zapłaty odszkodowania stanowiącego koszt najmu samochodu zastępczego – w ocenie Sądu I instancji – istotne były dwie kwestie, a mianowicie ustaloną przez poszkodowanego i wynajmującego wysokość czynszu najmu oraz czy nie przekracza on stawek obowiązujących na rynku lokalnym. Koniecznym było także zbadanie okresu, w jakim zasadnym pozostawało korzystanie z auta zastępczego.

W umowie najmu auta zastępczego z dnia 10 marca 2014 r. wskazano, że cena najmu za dobę wynosi 200 zł. W ocenie Sądu Rejonowego brak było podstaw do przyjęcia, aby cena nie uwzględniała wszystkich elementów tzw. cenotwórczych, a zatem również danin publicznoprawnych, w tym przypadku podatku VAT. Żadne postanowienia tego dokumentu nie prowadzą do wniosku, że do tak ustalonej kwoty należy doliczyć podatek od towarów i usług. Podatek ten jest ujęty w oznaczonej umową cenie. Sąd I instancji nie znalazł zatem podstaw do powiększenia stawki przyjętej w umowie o wartość podatku VAT.

Odnosząc się do uzasadnionego okresu najmu pojazdu zastępczego, Sąd Rejonowy wskazał, że był on determinowany czynnościami postępowania likwidacyjnego prowadzonymi przez ubezpieczyciela, przebiegiem czynności polegających na ustaleniu zakresu i charakteru szkody oraz związanych z wypłatą odszkodowania. Sąd przyjął, że skoro pozwana wypłaciła poszkodowanemu odszkodowanie z tytułu powstania szkody całkowitej w oparciu o decyzję z dnia 24 marca 2014 r., to zważywszy na konieczność przeprowadzenia penetracji rynku sprzedaży samochodów używanych, przedsięwzięcie czynności organizacyjnych, w tym związanych z weryfikacją stanu technicznego nabywanych pojazdów, należy do w/w daty doliczyć okres kolejnych 7 dni umożliwiających poszkodowanemu pozyskanie samochodu odpowiadającego jego potrzebom. Tym samym pozwana powinna pokryć koszty korzystania przez poszkodowanego z samochodu zastępczego w okresie od 10 marca 2014 r. do 1 kwietnia 2014 r. (24 marca 2014 + 7 dni). Wysokość stawki najmu auta zastępczego, również została poddana weryfikacji w ramach opinii biegłego. Z ustaleń biegłego wynika, że stawka ustalona w wysokości 200 zł za dobę najmu nie przekracza stosowanych na rynku lokalnym właściwym dla aktywności zawodowej poszkodowanego. W oparciu o tak ustaloną stawkę czynszu najmu Sąd wyliczył uzasadnione koszty najmu pojazdu zastępczego użytkowanego przez okres wskazany w pozwie (200 zł x 21 dni).

Uwzględniając wypłatę przez pozwaną kwoty 2.398,50 zł tytułem odszkodowania za najem auta zastępczego, to różnicę wyżej wskazanych wartości Sąd Rejonowy uznał za zasadną zasądzić jako należne powodowi świadczenie.

Marginalnie Sąd I instancji wskazał, że powód nie wykazał związku przyczynowego pomiędzy kosztami tzw. podstawienia auta zastępczego i jego odbioru a zdarzeniem powodującym szkodę. Nieznane są przyczyny dla których koniecznym było podstawienie auta zastępczego poszkodowanemu i dlaczego koszt tej czynności wynosił właśnie wartość wskazaną w umowie. Strona powodowa w powyższym zakresie nie dokonała nawet przytoczeń o okolicznościach faktycznych uzasadniających tego typu postępowania, ani nie wyjaśniła sposobu skalkulowania przyjętych w umowie kosztów tej usługi. Niezależnie jednak od tego sąd podtrzymał wyrażoną wcześniej konstatację, że cesja wierzytelności obejmowała koszty najmu, które należy identyfikować wyłącznie jako czynsz najmu, a nie koszt usług towarzyszących najmowi.

Powołując się na przepis art. 817 § 1 k.c. oraz fakt zawiadomienia pozwanej o pełnym zakresie szkody w dniu 1 kwietnia 2014 r. Sąd przyjął, że świadczenie obejmujące koszty najmu powinno być spełnione do dnia 1 maja 2014 r., a wobec jego braku pozwana popadła w opóźnienie z dniem następnym i z tego tytułu zobowiązana jest do zapłaty, na podstawie art. 481 § 1 k.c., odsetek ustawowych.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. uznając, że powód utrzymał się ze swoim stanowiskiem w około 37% i w takim zakresie należy uznać go za wygrywającego spór. Pozwana zaś wygrała w około

63%. W powyższym stosunku Sąd dokonał rozliczenia kosztów pomiędzy stronami oraz nieuiszczonych kosztów sądowych, szczegółowe rozliczenie pozostawiając referendarzowi sądowemu na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. .

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając przedmiotowy wyrok w części to jest:

- w punkcie II - w zakresie, w którym oddała on powództwo powoda w pozostałym zakresie, t.j. w 63% wniesionego powództwa, czyli co do kwoty 3 083,70 złotych wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 1261,70 zł od 02 maja 2014 r. do dnia zapłaty i ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 1822,00 zł od 10 kwietnia 2014 do dnia zapłaty,

- w punkcie III - w zakresie, w którym zasądza on koszty procesu, uznając powoda za wygrywającego sprawę w 37% a pozwaną za wygrywającą sprawę w 63 %, i pozostawia szczegółowe wyliczenie tych kosztów referendarzowi sądowemu,

- w punkcie IV - w zakresie, w którym zasądza on od powoda na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie 63 % nieziszczonych kosztów sądowych wynikających z rozszerzenia powództwa oraz związanych ze zwrotem kosztów sądowych wynikających z rozszerzenia powództwa oraz związanych ze zwrotem kosztów stawienia świadka, pozostawiając szczegółowe ich wyliczenie referendarzowi sądowemu;

Na podstawie art. 368 § 1 k. p. c. skarżący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez zasądzenie na rzecz powoda, od pozwanej, dodatkowej kwoty 3 083,70 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi w stosunku do kwoty 1 261,70 zł od dnia 2 maja 2014 r. i ustawowymi odsetkami liczonymi w stosunku do kwoty 1 822,00 zł od dnia 10 kwietnia 2014 r.

- zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego za postępowanie przed Sądem I oraz Sądem II instancji;

ewentualnie o

- uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy w zaskarżonym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Dodatkowo powód wniósł o dopuszczenie oraz przeprowadzenie dowodu z: umowy przelewu wierzytelności z dnia 10 marca 2014 r., z zeznań powoda G. G., z zeznań świadka S. K. na okoliczność faktu zawarcia skutecznej umowy przelewu wierzytelności, która doprowadziła do scedowania na niego prawa do dochodzenia roszczeń o wypłatę odszkodowania z tytułu szkody całkowitej powstałej w pojeździe marki F. (...) o nr rej. (...) 55 od pozwanej w związku ze szkodą z dnia 08 marca 2014 r. oraz iż w momencie powstania szkody poszkodowany był płatnikiem podatku VAT.

Zaskarżonemu wyrokowi apelujący zarzucił:

- naruszenie prawa materialnego, a to art. 363 § 1 i 2 k.c., poprzez zastosowanie niewłaściwej wykładni i niezasadzonego przyjęcia, iż w niniejszej sprawie zachodziła podstawa do zasądzenia na rzecz powoda sumy pieniężnej bez uwzględnienia podatku VAT - w sytuacji, gdy nie zaistniały żadne przesłanki do stwierdzenia, iż w momencie zdarzenia poszkodowany S. K. był płatnikiem podatku VAT,

- naruszenie prawa procesowego, a to art. 233 § 1 k.p.c., poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i niezasadne przyjęcie, iż ze zgromadzonego materiału dowodowego wynikało ponad wszelką wątpliwość, że powodowi należy się od pozwanej kwota nieuwzględniająca podatku VAT - w sytuacji, gdy w rzeczywistości powinno tutaj zostać wypłacone świadczenie z uwzględnieniem wskazanego podatku, czyli w kwocie brutto;

- naruszenie prawa procesowego, a to art. 233 § 1 k.p.c., poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów i niezasadne przyjęcie, iż ze zgromadzonego materiału dowodowego wynikało pod wszelką wątpliwość, że powód nie posiada stosownej legitymacji dochodzenia o wypłatę odszkodowania z tytułu szkody całkowitej powstałej w pojeździe marki F. (...) o nr rej. (...) 55 od pozwanej w związku ze szkodą z dnia 08 marca 2014 r. w sytuacji, gdy stosowna

umowa została pomiędzy poszkodowanym a powodem zawarta, a okoliczność ta nie była kwestionowana przez stronę pozwaną ani na etapie postępowania likwidacyjnego, ani też w procesie sądowym.

Uzasadniając swoje stanowisko apelujący podniósł m.in., że Sąd Rejonowy nigdy nie wezwał powoda do przedłożenia właściwej dokumentacji w postaci stosownej umowy przelewu wierzytelności w celu udowodnienia faktu istnienia po stronie powodowej stosownej legitymacji, a w postępowaniu likwidacyjnym, jak też już w toku sprawy sądowej ani razu nie została zakwestionowana legitymacja czynna powoda do dochodzenia roszczeń dotyczących szkody całkowitej powstałej w pojeździe marki F. (...) uwagi na powyższe apelujący wniósł jednocześnie o dopuszczenie oraz przeprowadzenie dowodu z dokumentu stanowiącego umowę przelewu wierzytelności z dnia 10 marca 2014 r., wskazując, iż uprzednio powód nie naprowadził tegoż dowodu z uwagi na brak podniesienia zarzutu braku legitymacji przez pozwaną. W tej mierze apelujący powołał się na przepis art. 381 k.p.c. zwracając uwagę, iż przepis ten nie używa określenia „sąd pomija nowe fakty i dowody”, lecz określenia „sąd może pominąć” co oznacza, że sąd może uwzględnić nowe fakty i przeprowadzić nowe dowody, jeżeli uzna to za konieczne dla wyjaśnienia sprawy. Potrzeba powołania się na nowe fakty i dowody może wynikać z zawartych w motywach wyroku sądu I instancji stwierdzeń dotyczących okoliczności przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia tak jak w niniejszym przypadku. Skarżący powołał się przy tym na stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w orzeczeniach: z dnia: 23 listopada 2004 r., (I UK 30/04, OSNP 2005/11/162) oraz z dnia 17 lutego 2004 r. III CK 226/02, niepubl.) wskazując, że jedynym powodem braku dołączenia stosownej umowy (a więc dowodu) przelewu wierzytelności do pozwu było przeoczenie - gdyż stosowna umowa została zawarta już 10 marca 2014 r. i na jej podstawie toczyło się całe postępowanie likwidacyjne. Odnosząc się do kwestii niezasadnego (zdaniem Sądu) doliczenia podatku VAT do kwoty należnej powodowi tytułem najmu samochodu zastępczego skarżący powołał się na wyliczenia biegłego, który wskazał, że należna kwota tytułem zwrotu kosztów najmu samochodu zastępczego powinna wynieść 5 166,00 zł (200,00 zł netto X 21 dni + podatek 23 % VAT = 5 166,00 zł). W ocenie powoda, na mocy umowy przelewu wierzytelności z dnia 10 marca 2014 r. na powoda została przelana wierzytelność brutto a nie netto dlatego - jego zdaniem - zasadnym jawi się rozliczenie należnych kwot odszkodowania z uwzględnieniem 23% podatku VAT, natomiast w dniu zdarzenia poszkodowany był płatnikiem podatku VAT dlatego należała mu się wartość brutto a nie netto. W niniejszej sprawie na etapie postępowania likwidacyjnego pozwane Towarzystwo zawsze wypłacało poszkodowanemu kwoty świadczenia odszkodowawczego o wartości brutto, nigdy nie kwestionując tej okoliczności i nie dążąc do jej weryfikacji również na etapie sporu sądowego. W kwestii wysokości zgłaszanego przez powoda roszczenia strona powodowa podsumowując powyższe wywody, stwierdza, iż zgodnie z wyliczeniami biegłego i wynikami przeprowadzonego dotychczas postępowania dowodowego kwota należna tytułem szkody całkowitej po odliczeniu wartości wraku winna wynosić 8 900,00 zł, natomiast kwota należna tytułem zwrotu kosztów najmu samochodu zastępczego powinna wynieść 5 166,00 zł (200,00 zł netto x 21 dni + podatek 23 % VAT = 5 166,00 zł) plus kwota należna tytułem podstawienia i odbioru samochodu zastępczego wynosząca 2 x 120 zł netto czyli 240 zł brutto - co po uwzględnieniu podatku 23 % VAT daje kwotę 295,20 zł – łącznie.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja wywiedziona przez powoda okazała się niezasadna.

Po ponownym przeanalizowaniu zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd Odwoławczy stwierdził, że Sąd I instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a zebrany materiał dowodowy poddał wszechstronnej ocenie stosownie do treści art. 233 § 1 k.p.c.. Sąd Rejonowy, na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego poczynił także prawidłowe rozważania prawne przyjmując za podstawę prawną orzeczenia art. 822 § 1 k.c. i w związku z tym Sąd II instancji w pełni je podziela i przyjmuje za własne, bez potrzeby ich ponownego przytaczania.

Przed przystąpieniem do właściwych rozważań Sąd zwrócił uwagę, że zarzuty sformułowane przez powoda w treści wywiedzionej apelacji dotyczyły zakwestionowania rozstrzygnięcia w aspekcie przyjęcia przez Sąd Rejonowy, że zachodziła podstawa do zasądzenia na rzecz powoda sumy pieniężnej bez podatku VAT – w sytuacji gdy zdaniem skarżącego nie zachodziły żadne przesłanki do stwierdzenia, że poszkodowany S. K. był płatnikiem podatku VAT. W tym zakresie powód powołał się na naruszenie normy prawa materialnego sformułowanej w przepisie art. 363 § 1 i 2 k.c. oraz normy procesowej sformułowanej w art. 233 § 1 k.p.c..

Ponadto powód, powołując się na zarzut naruszenia przepisów postępowania tj. art. 233 § 1 k.p.c. wskazał, iż Sąd Rejonowy przekraczając granice swobodnej oceny dowodów niezasadnie przyjął, że powód nie posiada stosownej legitymacji do dochodzenia roszczenia o wypłatę odszkodowania z tytułu szkody całkowitej w pojeździe F. (...) o nr rej. (...) od pozwanej w związku ze szkodą z dnia 8 marca 2014 r. – w sytuacji gdy stosowna umowa została pomiędzy poszkodowanym a powodem zawarta, a okoliczność ta nie była kwestionowana przez stronę pozwaną ani na etapie postępowania likwidacyjnego, ani też w procesie sądowym.

Odnosząc się do ostatniego z zarzutów dotyczącego zakwestionowania przyjętego przez Sąd Rejonowy braku legitymacji czynnej wskazać należy, że Sąd Okręgowy nie dopatrył się naruszenia przez Sąd Rejonowy normy proceduralnej tj. art. 233 § 1 k.p.c. Dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wystarcza bowiem stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest tu wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. W szczególności skarżący powinien wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 19 czerwca 2008 r., sygn. akt I ACa 180/08, LEX nr 468598). Co więcej w ocenie Sądu Odwoławczego przyjęty przez Sąd Rejonowy tok rozumowania przy odwołaniu się do zasad logiki i doświadczenia życiowego był prawidłowy, a tym samym ustaleniom dokonany w ich następstwie też należy przyznać ten sam walor. Dokonując ponownej oceny pełnego materiału dowodowego uznać należało, iż ocena zebranego materiału dowodowego dokonana przez Sąd Rejonowy nie nosi w sobie cech dowolności, a uwzględniając przedłożoną dokumentację oraz zeznania świadka i opinię biegłego Sąd Okręgowy stwierdził, że Sąd Rejonowy w sposób wnikliwy i przekonujący dokonał oceny dowodów, biorąc jednocześnie pod uwagę korelację dowodów z osobowych źródeł z dowodami z dokumentów i opinią biegłego.

Skarżący, poza formalnym przedstawieniem zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wykazał żadnej wadliwości logicznej w rozumowaniu Sądu I instancji. W ocenie sądu odwoławczego, co wyżej wskazano, tok rozumowania Sądu Rejonowego był prawidłowy, bowiem z przedstawionej przez powoda umowy cesji wierzytelności - z jej literalnego brzmienia - jednoznacznie wynikało, że dotyczy ona jedynie roszczenia o zwrot kosztów z tytułu najmu pojazdu zastępczego, a więc – co prawidłowo przyjął Sąd Rejonowy - czynszu najmu za ten pojazd. Nie można zgodzić się ze skarżącym, który zarzucał Sądowi I instancji, że nie wezwał powoda do przedłożenia właściwej umowy cesji. Postulowane przez apelującego postępowanie godziłoby w zasadę kontrydiktoryjności, szczególnie w sytuacji gdy strona powodowa była reprezentowana przez pełnomocnika będącego adwokatem. Legitymacja czynna, jako przesłanka materialnoprawna i to będąca faktem z którym powód wiąże korzystne dla siebie skutki prawne, w postaci uprawnienia do dochodzenia w imieniu własnym określonego roszczenia, winna być wykazana jako priorytetowa i podstawowa - niezależnie od podniesienia czy też braku podniesienia przez stronę przeciwną zarzutu w tym zakresie.

Podnoszona przez skarżącego okoliczność powołania biegłego przez Sąd Rejonowy na okoliczność m.in. wysokości szkody w pojeździe, pomimo niewykazanej legitymacji, nie ma w ocenie Sądu istotnego znaczenia, bowiem zgodnie z art. 217 § 1 k.p.c. powód mógł wykazać się inicjatywą dowodową w tym zakresie, aż do zamknięcia rozprawy. W takim wypadku dowód z opinii biegłego na tę okoliczność miałby istotne znaczenia dla rozstrzygnięcia. Zaznaczyć też należy, że dowód z opinii biegłego był dopuszczony zgodnie z wnioskiem powoda i pozwanej.

Powód, na okoliczność faktu zawarcia skutecznej umowy przelewu wierzytelności powołał w apelacji dowód z dokumentu w postaci umowy przelewu z tożsamej daty jak umowa załączona do pozwu oraz zeznań świadka S. K. i przesłuchania powoda. Zawnioskowane przez stronę powodową dowody zostały pominięte na podstawie art. 381 k.p.c. . Co prawda, przepis ten nie nakłada na Sąd obowiązku ich pominięcia, to interpretując ten przepis wziąć należy pod uwagę jedną z podstawowych zasad postępowania cywilnego, tj. zasadę koncentracji materiału procesowego, wyrażoną m.in. w art. 3 k.p.c., 6 k.p.c. oraz 207 k.p.c. Zasada ta obowiązuje również w toku postępowania odwoławczego, gdyż stosownie do art. 368 § 1 pkt 4 k.p.c. powołanie nowych faktów i dowodów wymaga wykazania, że ich powołanie w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji nie było możliwe albo że potrzeba powołania się na nie wynikła później.

Skorzystanie przez sąd drugiej instancji z uprawnienia określonego w art. 381 k.p.c. wymaga więc dokonania uprzedniej, łącznej oceny wystąpienia dwóch, ale odrębnych ustawowych przesłanek określonych przywołanym przepisem:

- możliwości powołania nowych faktów i dowodów już przed sądem pierwszej instancji, oraz
- później wynikłej potrzeby powołania się na nie.

W niniejszej sprawie powód powinien stosowną umowę cesji wierzytelności załączyć już na etapie składania pozwu, gdyż stanowiła ona podstawowy dowód dla wykazania legitymacji czynnej powoda. Nie może być zatem mowy o tym, że potrzeba powołania się na ten dowód powstała później (np. w wyniku poznania motywów niekorzystnego rozstrzygnięcia), bowiem – istniała ona ab initio, a więc od samego początku.

Nie sposób również uznać, aby omyłkowe niezłączenie do pozwu właściwej umowy stanowiło przesłankę braku możliwości powołania się na ten dowód na etapie postępowania przed sądem I instancji. Powód był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, od którego można wymagać daleko idącej staranności przy formułowaniu treści pism procesowych, czy też załączania do nich odpowiednich załączników. Mając na uwadze powyższe, Sąd doszedł do wniosku, że brak było podstaw do uwzględnienia rozważanych wniosków dowodowych, gdyż strona powodowa mogła, a nawet powinna powołać je dla wykazania swojej legitymacji już przed Sądem I instancji – szczególnie że legitymacja czynna co wyżej wskazano ma priorytetowe i zasadnicze znaczenie. Również brak jest podstaw do uznania, że potrzeba powołania tych dowodów pojawiła się dopiero na etapie postępowania apelacyjnego. Omieszkanie w tym zakresie nie może być przyczyną czy podstawą do skutecznego zawnioskowania a następnie przeprowadzenia tego dowodu na etapie postępowania apelacyjnego.

Kwestionując rozstrzygnięcie w aspekcie przyjęcia przez Sąd Rejonowy, że zachodziła podstawa do zasądzenia na rzecz powoda sumy pieniężnej bez podatku VAT z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego, powód powołał się na naruszenie normy prawa materialnego sformułowanej w przepisie art. 363 § 1 i 2 k.c. oraz normy procesowej sformułowanej w art. 233 § 1 k.p.c..

W ocenie Sądu Okręgowego i w tym zakresie nie sposób dopatrzeć się naruszenia norm zarówno art. 363 § 1 i 2 k.c. jak i art. 233 § 1 k.p.c.

Analizując umowę najmu, jako podstawowy dowód na treść łączącego strony stosunku zobowiązaniowego, w tym wysokość wierzytelności z tytułu czynszu najmu pojazdu zastępczego przyjąć należało - a wynika to jednoznacznie z jej treści - że czynsz najmu wynosił kwotę 200 zł. Sąd Rejonowy słusznie zwrócił uwagę, że na taką kwotę zgodziły się strony, a tym samym czynsz najmu w takiej wysokości był objęty consensusem stron. Z treści umowy w żaden sposób nie wynika aby była to kwota netto lub aby należało do tej kwoty doliczyć podatek VAT. Późniejsze wystawienie faktury VAT na kwotę powiększoną o podatek VAT nie ma istotnego znaczenia, bowiem jako jednostronny dokument nie jest on zgodny z umową, na której istotne warunki wyraziły zgodę obie strony.

W ocenie Sądu Okręgowego nie ma też w tym wypadku istotnego znaczenia posiadanie przez poszkodowanego statusu płatnika podatku VAT, bowiem Sąd Rejonowy nie tyle zasądził kwotę netto tylko wskazał, że kwota 200 zł zawiera w sobie również podatek VAT. Inaczej rzecz ujmując, jest to kwota którą najemca winien zapłacić wynajmującemu za wynajem pojazdu zastępczego.

Z tych wszystkich względów, biorąc pod uwagę, że zarzuty w wywiedzionej przez powoda apelacji, pozostały nieuzasadnione, a orzeczenie Sądu Rejonowego okazało się prawidłowe, Sąd Okręgowy oddalił apelację, jako nieuzasadnioną na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania przed Sądem II instancji orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona powodowa, jako przegrywająca postępowanie odwoławcze w całości zobowiązana jest zwrócić pozwanej koszty, które poniosła w celu obrony swoich praw, a na które złożyły się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego

reprezentującego pozwaną w kwocie 600,00 zł, ustalone na podstawie § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804).

SSR del.(...)SSO (...)SSO (...)

Sygn. akt VIII Ga 373/16

Zarządzenia:

1. (...)

2. (...).

3. (...):

(...)